

STARHEMBERG IN MUSSOLINI SE PO SVETUJETA

Avstrijski monarhisti upajo, da bo Mussolini pristal na povrnitev Habsburžanov na avstrijski prestol.

OSTIA Italija, 11. avg. — Premier Benito Mussolini in avstrijski podkancelar princ Rudiger von Starhemberg sta danes sedela pod smrekami blizu ustja reke Tiberje ter položili temelj za še ožje sodelovanje med fašistično Italijo in klerofašistično Avstrijo.

Izgled na restoracijo Habsburžanov v Avstriji se je s tem posvetovanjem znatno izboljšal. Vendar pa se trdi, da se je o tem vprašanju razmotrivalo le na splošno.

Starhemberg se je zahvalil Mussoliniju za hitro pomoč v nedavnih nacijskih revoljih, katero je nudil s tem, da je poslal vojaštvo na avstrijsko mejo ter zagrozil z invazijo, če bi se rebenom posrečilo strmoglaviti sedanji avstrijski režim.

Oba državnika sta obiskala tukajšnje taborišče, v katerem se nahaja 200 dečkov avstrijske fašistične organizacije, ki so gostje italijanske vlade. Starhemberg je v govoru pred dečki slavljal Dolfussa, potem pa je delal: "Signad Mussolini je pokazal, da bo branil Avstrijo ne samo z besedami, temveč tudi z dejavnosti."

Starhemberg je prišel semkaj z aeroplonom, da inšpicira deško taborišče, ki se nahaja od morskega bregu blizu Rima, obenem pa da se z Mussolinijem razgovarja o političnem položaju.

Tu se govori, da se bo nadvojvod Oton, najstarejši sin umrelga cesarja Karla, takoj potročil z italijansko princeso Marijo, kakor hitro bo zasedel avstrijski prestol. Znano je, da je papež zelo naklonjen tej zvezni, ki bi združila dve vneti katoliški vladarski družini.

Danes se je tudi zvedelo, da italijanske čete, ki so bile poslane na avstrijsko mejo za časa nacijske revolte v Avstriji, ne bodo takoj odpoklicane, temveč ostanejo tam v zvezi z "alpskimi manevri".

Zalostna vest

Mr. John Rolihi, stanujoč na 996 E. 63 St., je prejel žalostno vest iz starega kraja, da mu je dne 18. julija umrla ljubljena mati Marija Rolihi, v starosti 76 let. Njen soprog Leopold je umrl pred devetimi meseci v starosti 75 let. Pokojna sta bivala v Veliki Pristavi, št. 8, pri St. Petru na Krasu. Tu zapušča sina Johna Roliha, v starem kraju pa nečaka Franka Roliha. Bodil jima lahka domača gruda!

Progresivne Slovenke

Clanice klubu "Progresivne Slovenke" so opozarjene, da se vrši važna seja v torek večer, ob 7:30 uri v Slov. Del. Doma, Waterloo Rd. v navadnih prostorih. Bodite gotovo navzoče. — Tajnica.

Na obisku

Iz Buena Vista, Pa. so prišli na obisk v Cleveland Frank Adam in njegova soprga Mary, ter Louis Trenta. Za časa svojega obiska se nahajajo pri družini Joe Adam, na 1118 E. 66 St. ter pri Viktor Skoku, 1043 E. 61 St.

Mellonova kompanija zaprla tovarne; hoče izstradati stavkarje

Aluminijski trust je prepričan, da bo delavce ukratil, predno bodo poše njegove zaloge. Pikitiranje zaprtih tovarn se nadaljuje.

NEW KENSINGTON, Pa., * 13. avgusta. — Štrajk 8500 delavcev pri Aluminum Co. of America, katero kontrolira Mellon, se je danes bližal mrtvi točki. Kompanija ni dala od sebe nobenega znamenja, da bo poskusila odpreti šest tovarn, ki so se zaprle v petek opoločki, ko so šli delavci na stavko.

Vse prizadete tovarne producijo surov aluminum, ki se ga fabričira drugje. Uradniki kompanije pravijo, da imajo toliko surovega aluminija v zalogi, da lahko z njimi zalagajo tovarne skozi tri leta in pol.

Tri tovarne tukaj ter tovarne v East St. Louisu, Ill., Alcoa, Tenn., in Massena, N. Y., so zaprte in zapuščene. Stavkarske straže so postavljene ob vseh vhodih, da se prepreči pošiljatve surovega aluminija v tovarne, v katerih je delavstvo neorganizirano.

Kompanija je očvidno prepričana, da bo delavce "izstrada" ter jih tako prisili k podajji. V formalni izjavi, ki je bila dana v javnost, pravi družba, da so unijske zahteve "nasprotno določbam in duhu NRA."

The Aluminum Council of America, ki ima v rokah vodstvo stavke, ima baje na razpolago dovolj sredstev za financiranje šestmesečne stavke. Ker pa je stavko odobrila Ameriška delavska federacija, se tudi od nje pričakuje dodatne finančne pomoči.

Sodniki odločili za gov. Olsona

MINNEAPOLIS, 11. avg. — Trije zvezni sodniki, ki so včeraj zavrgli tožbo za injunkcijo proti gov. Olsonu, katero so zahtevali podjetniški interesi, pravijo v svoji odločitvi, da obsedno stanje, ki ga je governer odredil v stavki voznikov, morda ni začelo, da pa je vojaška vlada vendar bolj na mestu kot "vlada družbi."

Sodna odločitev tudi pravi, da ni nobenih dokazov, da se je governer poslužil vojaštva, da delodajalce prisili k poravnani in sprejemu pogojev, katere so predložili posredovalci zvezne vlade.

"Osebno se sicer morda ne strinjam z vsem, kar je storil governer v tej situaciji," zaključuje sodna odločitev, "toda to samo na sebi ni vzrok, da bi iztoži za injunkcijo ugolidi."

Trije rodovi v nesreči

Včeraj se je na Fisher rd. in W. 142 St. pripeljala avtorna kolizija, v kateri so Izgubile življene tri osebe, predstavljajoče tri generacije. Ubite so bile Mrs. Ottelle Griffith, stara 54 let, njena sinaha, stara 22 let ter njena vnukinja, stara komaj 9 mesecev.

Redna seja

V torek večer, 14. avgusta, točno ob 7. uri se vrši redna meseca seja društva "Danica" št. 11 SDZ v navadnih prostorih.

Clanice so vabljene, da se udeležijo. — Tajnica.

Direktorska seja

Nocoj se vrši direktorska seja Ameriško Jugoslovanske Tiskovne družbe. Pričetek ob 8. uri večer. Vsi direktorji so vabljeni na obreda od dem. stranke.

Naciji poplavljajo Nemčijo z govorom

"Kdor bi volil proti Hitlerju, je sovražnik nemškega ljudstva!" je bojno geslo in grožnja nacijskih grmovnikov.

BERLIN, 11. avg. — Nacijska propaganda organizacija je danes začela izvajati ogromen pritisak na volilce ter bodo za teden dni za praktične svrhe poplavila Nemčijo z govorom, da se zlepila ali zgrada dobri odobritev za Hitlerjevo akcijo, ki se je po smrti predsednika Hindenburga polastil predsedniške oblasti. Takozvani plesbiscit se bo vršil prihodnjo nedeljo 19. avgusta. Bojno geslo in grožnja nacijskih grmovnikov.

Vlada je upregla v svoj propagandni voz vse časopise in radio postaje. V pondeljek bo imel minister Goebbels radio govor,

ki bo oddajan širom dežele, dokler bo Hitler govoril v petek. Govornik je danes na prvi strani udruha po Kennicku, obenem pa gradi bo protestiral pri Federal Radio Commission in pa pri senatorju Bulkleyju, kar pa se malo čudno sliši, kajti Bulkley je sam vodja boja proti Gongwerovi mašini.

Kennick je danes z ozirom na članek v A. D. podal odgovor, v katerem pravi:

"Izjavje v Pirčevem članku, da sem včeraj na radio postaji 'bolesto kašjal', se vidi, da je Pir zelo prestrašen in nervozan, kajti tako sem zakašjal, da ga je moj kašelj v resnici pretresel. Ljubi Mr. Pir! Nič se ne boje, da nisem zmožen slovenščine! Lahko vam dokažem, ako hočete priti v moj urad, da moga radio govoru ni napisala nobena zunanjna oseba, in da sem sposoben ne samo slovenščine, ampak tudi nekaj drugih jezikov. Vaš protest, ki pravite, da ga boste vložili na Federal Radio Commission, ne bo nič zalegel, kajti dokaže se lahko črno na bele, da je resnica, kar sem slovenski naselbini povedal. Kar pa se vas tiče, sem pa že zadnjem mesecem povedal, da ako ne prekličete laži glede mojega poslovanja v mestni zbornici, boste lahko prisiljeni postaviti potom Lojze Pir, ne bodite tako nervozni!

Tipičen apel je objavila danes vlada, ki pozivlja nemško javnost, da dokaže pred svetom, ki je lažljivo informiran od mednarodnega časopisa, da Hitler ne vlada kot diktator, temveč da ima za seboj polno zaupanje nemškega ljudstva."

Nemcem, ki živijo v inozemstvu, se bo do polovico železniške vožnje, če pridejo voliti in aranžiralo se je, da se bodo volitve vrstile tudi na vseh nemških parnih, bodisi da so v lučah ali na morju.

Anton Pucelj umrl

V nedeljo ob 5:12 zjutraj je umrl eden izmed pionirjev v naselbini, obče poznani Anton Pucelj.

Pokojni je bil 54 let star ter je prišel v Ameriko kot 18-leten mladenič. Bival je včas v Clevelandu. Doma je bil iz Stavčevasi pri Žužemberku.

Pred leti je bil nekaj časa v trgovini z železino v pohištvenem skupino z Mr. A. Grdinom, potem pa je bil skozi več let razpečeval piva za Pabst Brewing Co. Pokojni zapušča tukaj soprogo Angelo, tri hčere, Alice, Josephine in Eleanor, mnogo bratratcev in drugih sorodnikov ter veliko prijateljev in znancev, v starci domovini pa štiri sestre. Bil je član društva Kras, št. 8 SDZ in društva sv. Vida, št. 25 KSKJ, delničar Slov. Doma na Holmes ave. in član Slovenske Zadružne Zveze.

Bil je že dalj časa rahlega zdravja, pred tednom dne pa se mu je začelo zbirati na vrati in državnik je svetoval operacijo, da bi se preprečilo zastrupitev v možganih. V pondeljek je bil odpeljan v bolnico, v četrtek pa je bil operiran.

Pogreb se bo vršil v četrtek ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti na 15705 Holmes ave., v cerkev Marije Vnebovzetje in na Calvary pokopališče in sicer pod oskrbo A. Grdina in Sinov. Ob sta odobrena od dem. stranke.

Hrvatski kandidat

V ureništvu se je zglasil Wesley A. Mikovic, stanujoč na 14715 Darwin Ave., ki je pri primarnih volitvah kandidat za državne poslanca na rep. tipetu ter je odobren od Ameriške delavske federacije. Mikovic je zaposten pri N. Y. Central železnic kot mehanik ter je hrvatske narodnosti.

Ogrin in Boyd

Edini slovenski kandidat pri jutrišnjih primarnih volitvah je odvetnik Jos. J. Ogrin, ki kandidira za državnega poslanca na dem. tipetu. Za ponovno izvolitev v državno zborjeno pa kandidira Wm. Boyd, rodom Hrvat. Ob sta odobrena od dem. stranke.

Boj med Kennickom in Pirčevom mašino v 23. wardi

Councilman Wm. J. Kennick, ki v 23. wardi že več let vodi boj proti Pirčevemu mašini, je imel včeraj na radio postaji WJAY tekom slov. programa govor, v katerem je žigosal staro gardo ter pripovedal slov. demokratom, da včeraj jutri za Sweeneyja in Westa, za katerim stoji Rooseveltova administracija, ne pa za Breitensteina in White-a, ki ima oporo Gongwerovi mašini. Kennick je oba urednika A. D. Pirca in Debevca, okratil čisto po domače, vsled česar A. D. danes na prvi strani udruha po Kennicku, obenem pa gradi bo protestiral pri Federal Radio Commission in pa pri senatorju Bulkleyju, kar pa se malo čudno sliši, kajti Bulkley je sam vodja boja proti Gongwerovi mašini.

Vlada je upregla v svoj propagandni voz vse časopise in radio postaje. V pondeljek bo imel minister Goebbels radio govor, ki bo oddajan širom dežele, dokler bo Hitler govoril v petek. Govornik je danes na prvi strani udruha po Kennicku, obenem pa gradi bo protestiral pri Federal Radio Commission in pa pri senatorju Bulkleyju, kar pa se malo čudno sliši, kajti Bulkley je sam vodja boja proti Gongwerovi mašini.

Kennick je danes z ozirom na članek v A. D. podal odgovor, v katerem pravi:

"Izjavje v Pirčevem članku, da sem včeraj na radio postaji 'bolesto kašjal', se vidi, da je Pir zelo prestrašen in nervozan, kajti tako sem zakašjal, da ga je moj kašelj v resnici pretresel. Ljubi Mr. Pir! Nič se ne boje, da nisem zmožen slovenščine! Lahko vam dokažem, ako hočete priti v moj urad, da moga radio govoru ni napisala nobena zunanjna oseba, in da sem sposoben ne samo slovenščine, ampak tudi nekaj drugih jezikov. Vaš protest, ki pravite, da ga boste vložili na Federal Radio Commission, ne bo nič zalegel, kajti dokaže se lahko črno na bele, da je resnica, kar sem slovenski naselbini povedal. Kar pa se vas tiče, sem pa že zadnjem mesecem povedal, da ako ne prekličete laži glede mojega poslovanja v mestni zbornici, boste lahko prisiljeni postaviti potom Lojze Pir, ne bodite tako nervozni!

Tipičen apel je objavila danes vlada, ki pozivlja nemško javnost, da dokaže pred svetom, ki je lažljivo informiran od mednarodnega časopisa, da Hitler ne vlada kot diktator, temveč da ima za seboj polno zaupanje nemškega ljudstva."

Nemcem, ki živijo v inozemstvu, se bo do polovico železniške vožnje, če pridejo voliti in aranžiralo se je, da se bodo volitve vrstile tudi na vseh nemških parnih, bodisi da so v lučah ali na morju.

"Nase volilice pa opozarjam, da volijo za sledče precinkne kandidate, ki zastopajo New Deal in ki podpirajo Rooseveltove kandidate:

"Precinct A. Stanley F. Kromar, 998 E. 63rd St., Precinct B. Joseph Mohar, 6521 St. Clair Ave., Precinct C. August Bartelme, 894 E. 75th St., Precinct D. John S. Smolic, 1171 E. 58th St., Precinct E. Joseph Samida, 1204 E. 61st St., Precinct F. Ralph R. Butala, 6410 St. Clair Ave., Precinct G. Rudolph Otonicar, Jr., 1110 E. 66th St., Precinct H. John Zitnik, 1025 E. 69th St., Precinct J. Anthony Sray, 1051 E. 72nd St., Precinct K. Stanislav Wisniewski, 1018 E. 79th St., Precinct L. Clarence Link, 1069 E. 77th St., Precinct N. Edward Turk, 6708 Schaefer Ave., Precinct P. Joseph Klepcyk, 7413 Cornelia Ave., Precinct Q. Francis P. Kelly, 1280 E. 79th St.

"Precinct A. Stanley F. Kromar, 998 E. 63rd St., Precinct B. Joseph Mohar, 6521 St. Clair Ave., Precinct C. August Bartelme, 894 E. 75th St., Precinct D. John S. Smolic, 1171 E. 58th St., Precinct E. Joseph Samida, 1204 E. 61st St., Precinct F. Ralph R. Butala, 6410 St. Clair Ave., Precinct G. Rudolph Otonicar, Jr., 1110 E. 66th St., Precinct H. John Zitnik, 1025 E. 69th St., Precinct J. Anthony Sray, 1051 E. 72nd St., Precinct K. Stanislav Wisniewski, 1018 E. 79th St., Precinct L. Clarence Link, 1069 E. 77th St., Precinct N. Edward Turk, 6708 Schaefer Ave., Precinct P. Joseph Klepcyk, 7413 Cornelia Ave., Precinct Q. Francis P. Kelly, 1280 E. 79th St.

"Však slovenski in hrvatski državljan naj pojave, v katerem precinku stane, kar je lahko na vsaki volilni kroži je zapisana črna precinka. Dolgo let je Pirčeva mašina nesramno izkorisčala slovensko naselbino in čas je prišel, da se temu enkrat naredi konec! — Wm. J. Kennick."

Kot razvidno, je primarna kampanja tudi na St. Clairju precej razburila duhove, ampak Kennick, ki ga mašinska garda že od vsega početka mrzi, je postal za staro gardo letos bolj nevaren kot kdaj prej

UREĐNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOST"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PTG. & PUB. CO.
6231 St. Clair Ave. HENDERSON 5811

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

VATRO J. GRILL, Editor
Po raznalaču v Clevelandu, za celo leto \$5.50
za 6 mesecev \$3.00; za 3 mesece \$1.50
Po pošti v Clevelandu, za celo leto \$6.00
za 6 mesecev \$2.50; za 3 mesece \$1.25
za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države za 6 mesecev \$4.00 za celo leto \$8.00;

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post-Office at Cleveland, Ohio, Under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

UREĐNIKOVA POŠTA

Slovenskim volilcem v premisle

Cleveland, O.

Opozorjamo vse slovenske volilce, da podpiramo "New Deal" kandidat, katere priporoča sam Roosevelt. "New Deal" kandidati so: Martin L. Sweeney za Kongres 20. distrikta; Charles West za United States senatorja in mnogi drugi, kateri kandidirajo za različne urade, ki se strinjajo z "New Dealom" in jih priporoča predsednik Franklin D. Roosevelt, senator Bulkley in nekdanji governer države James M. Cox. "New Deal" kandidati bodo delali na to, da se povrne denar narodu, ki ga je zgubil po zaprtih bankah. Roosevelt zahaja od nas, da jih podpiramo sto-procentno, da mora biti v vsakem uradu oseba, ki se strinjajo z "New Dealom". Le na ta način bo imel Roosevelt moč prisiliti kapitaliste, da se morajo podatki "novemu dealu".

Temu projektu sta nasprotovali Anglija in Italija. Naglašali sta, da pomeni projekt zbiranje sil na vzhodu proti Nemčiji. Razvidno pa je, da se tu prav nič ne ukrepa, kar bi ogrožalo varnost in neodvisnost Nemčije, pač pa se z druženjem velikih sil hočejo onemogočiti vsi načrti fašistične Nemčije glede nadaljnega prodiranja proti vzhodu v Čehoslovaško, Poljsko in Rusijo. To je zadava, ki vzne-mirja nemški šovinizem.

Italijanski fašizem je mislil, da bo najlaže zagospodaril v srednji Evropi, če nahujška Nemčija proti Franciji in Rusiji. Angleški imperijalizem je tudi želet, da ostane Rusija pod pritiskom z dveh strani: v Evropi od strani Nemčije in v Aziji od sijrani Japonske. Tako Anglija ne bi imela skrbi zaradi ruskega vpliva na angleško kolonialno posest v srednji Aziji. Iz tega razloga nista ne Italija in ne Anglija hoteli sodelovati, da bi se izdelal vzhodni pakt, s katerim bi se zagotovil mir na vsem evropskem vzhodu ter obenem Tudi Rusiji zagotovilo varno zaledje z evropske strani. Toda, čim so se za stvar zainteresirali narodi na vzhodu sami in jim je uspelo, da so se v glavnem sporazumi, ter se jim pridružuje še Francija, je igra velikih držav moralna prenehati.

Anglija je moral opustiti svojo opozicijo. Na odločno zahtevo francoske vlade, da se Anglija in Italija odločita: kaj mislita o vzhodnem paktu, je moral slediti jasen odgovor. In to tembolj, ker sta Francija in Rusija kakor vse balkanske države izjavile, da ne more biti v omejitvi oboroževanja nikakršnega sporazuma, dokler se ne reši vprašanje varnosti pred bodočimi napadi. Angleška vladala se ni hotela sama obvezati, da jamči na vzhodu za meje ter da sama podpiše vzhodni pakt, vendar je opustila svojo pozicijo proti paktu, ko so pakt sklenile posamezne interesirane države med seboj. Anglija je samo želeta, da pakt ne bi bil naperjen proti Nemčiji ter zahtevala, da se tudi Nemčija pozove k pristopu k paktu. Anglija je torej odklanjala, da sama sprejme nove obvezne, toda je moralna, čeprav s težkim srečem, pristati na sodelovanje v aktualni stvari. Bolej se grozeče osamljenosti je tudi fašistična Italija čez noč izpremenila svoje stališče in italijanska vlada je izjavila, da bo sodelovala z angleškim izperijalizmom.

Tako ostaja tudi na tem polju fašistična Nemčija popolnoma osamljena. Italija sicer še dalje išče poti, kako bi preprečila vzhodni pakt, oziroma dobila, da je Martin L. Sweeney pomagal izvoliti sedanjega republikanskega župana, torej tudi takoj imam do dokáz, da Burr Gonger in njegova skupina niso za "new deal", zato pa niso podpričali kandidata Martin L. Sweeneyja, za katerim je stal Franklin D. Roosevelt. Ali ni njih krivda, da imamo republikanca za župana? Ce bi bila ta skupina pripoznala "new deal", bi bil

Američka Domovina" trdi, da je Martin L. Sweeney pomagal izvoliti sedanjega republikanskega župana, torej tudi takoj imam do dokáz, da Burr Gonger in njegova skupina niso za "new deal", zato pa niso podpričali kandidata Martin L. Sweeneyja, za katerim je stal Franklin D. Roosevelt. Ali ni njih krivda, da imamo republikanca za župana? Ce bi bila ta skupina pripoznala "new deal", bi bil

Nič več porodnih bolečin

Moderna veda seká svetopisemski kači glavo

Dr. R. J. Miniett, zdravnik kr. bolnišnice za ženske bolezni v Liverpoolu je napravil nad stor poskusov s svojim sredstvom za porod brez bolečin. Dosegel je presenetljiv uspeh. V 58 primerih niso čutile matere prav nobenih bolečin, v 40 primerih pa so rodile brez komplikacij. Samo v dveh primerih ni nastopilo olajšanje, vendar pa tudi tukaj niso imele matere nepremagljivih težav.

Miniettova metoda obstoji v tem, da si rodnica sama lajša nastopajoče bolečine. Porodnica dobi v ta namen masko z rezervoarjem. V posodi sta dve tretjini zraka in ena tretjina dušikovega oksida. Čim se zaročno popadki, vzame porodnica v usta ustnik in stisne ustnic. Nekaj sekund vdihavanja zadodača, da zapade porodnica v dremež in v tem stanju jo minijo vse bolečine.

Porodničarji so doslej vedno trdili, da lajšanje bolečin pri porodu škoduje materi in otroku. Aparat dr. Minietta pa celo jača materine moči in povzroči, da se porodnica po porodu boljše počuti kakor pred njim. Naprava sama na sebi je preprosta in se navadi z njo ravnati vsaka babica. Londonski "Evening Standard" poroča, da so si aparatu nabavile že vse londonske porodničnice, kar je gotovo dober znak za priporočilo.

Tudi v strokovnih krogih "črne umetnosti" so dolgo dvomili nad praktično vrednostjo stavne stroje in se mimo hoteli sprijazniti z mislio, da se da izvršiti nelahko delo stavca povsem mehanično. Z udarci na klaviaturo, ki sujejo črke iz magazinov v formo za vlivanje, problem še oddaleč ni bil rešen. Poglavitna naloga je obstajala v razpiranju črk, t. j. v predsedkih med črkami in besedami, s katerimi je še mogoče napraviti harmonično vrsto. To stvar je uredil še Mergenthaler, ki je uvedel v stavni stroj matice, ki se po vsakokratni uporabi vrnejo zopet v zalogo.

26. julija 1884 je Mergenthaler predvajal ta tip stavne stroje pred krogom interesantov v Baltimore. Čez dve leti

je stroj izpopolnil in uspeh, ki ga je dosegel s tem, je bil toliki, da so se čudili izumu ne le katalisti, ki so se takoj interesirali za izum, marveč tudi predsednik Zedinjenih držav, ki je prišel pogledat najnovejše tehnično čudo. Ta tip stavne stroje so imenovali linotip matice, ki se po vsakokratni uporabi vrnejo zopet v zalogo.

Lani je imel hrt smolo, da je pri pasjih dirkah padel in oblesal nezavesten na zemlji. Hitro so pristopili ljudje in živilnega zdravniška preiskava je dognala, da je hrt zlomil tilnik. Kljub temu pa je žival še kazala znake življenja. Lastnik je nemudoma pozval enega najboljših živilozdravnikov v Angliji Cursona ter ga prosil, naj žival reši za vsako ceno. Curson je več potez prenosi v operacijsko dvorano, kjer mu je zdravnik odstranil polomljena vretenca ter jih nadomestil s srebrnimi vložki, katere je napravil po natančni meri neki zlatorjar. Pri drugi operaciji je Curson vstavljal umetna vretenca iz srebre, hrtu s takšno spremnostjo, da je žival kmalu okrevala. Stvar, ki ni včasih nihče verjel, se je popolnoma posrečila: hrt je ozdravel, rana se mu je zacelela in vrat mu je danes tako gibek kakor pred nesrečnim padcem. Seveda pa se ne udeležuje več pasjih dirk in gospodar ga drži bolj zato, da se lahko z njim ponaša pred poslubci, katerim pripoveduje o velikih zmognostih s tistih zdravnika, ki mu je žival redno.

I. 1896 se je osnovala Mergenthalerjeva tvornica stavnih strojev, ki je odprla prostot pot stavnih strojev v osrednjem in vzhodnem Evropi. Istočasno je nastala tudi tvornica v Berlinu in že l. 1899 so napravili prvi stavni stroj v Nemčiji. Danes ima Nemčija že nad 6000 linotipov, na njih ne stavijo samo dnevnikov, ampak tudi knjige, štiri letnike, adresarje kataloge, pa tudi starek za akcidenčni tisk.

Izumitelj Mergenthaler je bil že od otroških nog navdušen za tehniko. Njegov oče je bil urar zavoda Anglije, je priedel razin pri njem se je navzela veselja stava, ki pojasnjuje tudi vzrok do te stroke. Oče ga je dal v smrtni praočeta Adama. V neki tekstu je svojemu bratu, ki je bil orumeneli knjigi iz 15. stoletja, tudi urar. Ko je absoluiral učni naštetev človeški rodovnik do no dobi pri njem, se je napotil Seta, tretjega Adamovega sina, v Ameriko, kjer je začel delati ter prikazuje bradate patriarhe v neki tvornici. Napredoval je v sliki, stoji zapisano, da je A. Zelzo hitro, svoje izumiteljsko delo pa je zaključil s konstrukcijo in izobiljanjem stavne stroje.

Prav tako je kopija ljudi, ki ne

ŠKRAT

"Torej, ali mi daste ali ne da ste roko vaše hčerke?" je vprašal zapuščen snubec.

"Roko vam že dam," je rekel oče, "ampak ne prestrašite se, če pristavim, da bo prazna!"

"Zdravnik je moji ženi predpisal zrak, v katerem je mnogo soli."

"Torej jo pošljek k morju?"

"Ne, pač pa sem ji obesil posušenega slanika na električni ventilator."

"Kako potroši svojo plačo?"

"Okoli 30 odstotkov za najemino, 30 odstotkov za obliko, 40 odstotkov za hrano in 20 odstotkov za zabavo."

"Toda to je vendar 120 odstotkov!"

"Da, da žalibog!"

Policija proti najemini

Na Angleškem si lahko vsakodnevno najame stražnika.

Londonski Scotland Yard, slovenski državni in detektivski zavod v Angliji, je pred kratkim uveljal zanimivo novost. Proti določeni taksi si lahko vsakodnevno najame policista poljubne kategorije, od navadnega stražnika do rajonskega nadzornika. Med pogoji, ki jih lahko stavi civilist, je tudi oblike. Vsakdo si lahko naroči policista v uniformi ali civilu, oddajajo pa se stražniki tudi po velikosti in barvi las.

Za navadnega stražnika v uniformi se plača en funt dnevno, za detektiva v večernem smokingu ali fraku pa do dva funta. Uprava Scotland Yarda je celo objavila, da oddaja proti plačilu tudi rajonske nadzornike v uniformi in na konju.

V angleški javnosti je ta novost izzvala mnogo komentarjev, kjer je primerjalo zaradi nenebenosti s tistimi, ki so manjše od običajnih svetlobnih valov. Uporabljajo se namreč dosti manjši katodni žarki. Normalni mikroskop pokaze pač le stvari, ki so manjše od valov vidne svetlobe in s posebnimi za to pripomenci. Pripomenci se dajo z njim fotografirati in snemati s stvari, ki so manjše od nevidnih ultravioletnih valov. A še pred letom dni ni nihče upal, da bi mogli skonstruirati pr. mikroskop, s katerim bi dosegli 4000 kratno povečavo — kar je danes že najmanjša povečava, ki jo omogoča elektronski mikroskop. Žejmo se, da bo to v tem pogledu paže lahko beležimo in to n. pr. po zaslugu hamburškega bakteriologa profesorja Sonnenberga.

Še večje uspehe nam pa obeta nedavni izum tako zvanega elektronskega mikroskopa, s katerim lahko "opazujemo" stvari, ki so manjše od običajnih svetlobnih valov. Uporabljajo se namreč dosti manjši katodni žarki. Normalni mikroskop pokaze pač le stvari, ki so manjše od valov vidne svetlobe in s posebnimi za to pripomenci.

Na francoskem vojaškem vežbaliju na strelnišču

Pri razkazovanju "gluhega" izstrelka je izgubilo življenje pet francoskih vojakov, dvanaest pa je bilo ranjenih.

Na francoskem vojaškem vežbaliju na strelnišču Maisons-Lafitte se je primerjal strahovita nesreča. Neki naboje, ki se ni razpolabil pri streljanju, je eksplodiral v trenutku, ko je podčastnik razkazoval vojakom, ki so se nihče upal, da bi dosegli 4000 kratno povečavo — kar je danes že najmanjša povečava, ki jo omogoča elektronski mikroskop. Žejmo se, da bo to v tem pogledu paže lahko beležimo in to n. pr. po zaslugu hamburškega bakteriologa profesorja Sonnenberga.

Nesreča je izbudila veliko vznemirjenje v francoski javnosti, ki zahteva, da se opreže.

Ranjence so prepeljali v vojaški lazaret St.

Germain. Dvanaest vojakov je umrlo,

med njimi pa je bil ranjenih,

med

Slovenska Svobodomiselna
Podpora Zveza

Ustanovljena 1908

Inkorporirana, 1909

GLAVNI URAD: 255 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

Vatro J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kvartich, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Rudolph Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 255 West 103rd Street, Chicago, Ill.

Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.

William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Lum Ave., So. Burgettstown, Penna.

POTROTNI ODBOR:

Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Mausar, 4439 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Fugel, 1023 South 55th St., West Allis, Wis.

GLAVNI ZDRAVNIK:
Dr. P. J. Arch, 618 Chesnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.

URADNO GLASILLO:

"ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Vsa pisma v stvari, tisoče se organizacije, se naj posilja na naslov tajnika, denar za Zvezbo pa na ime in naslov blagajnika. Pritožbe glede poslovanja upravnega odseka se naj nasilavajo na predsednika nadzornega odseka, pritožbe sporne vsebine pa na predsednika potrotnega odseka. Stvari tiskane se uvrstljivajo v upravnost uradnega glasila, se naj pošilja naravnost na naslov "ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Nasveti za hišo in dom

Kako je s pijačo pri jedi?

Preden rečemo kaj več o tem, moramo najprej ugotoviti, da običajno opoldanska juha skoraj zadostuje za kritje tekočin, kolikor jih sploh potrebuje naš organizem. V splošnem se mora vedeti, da preobilno vživljanje tekočin med jedjo sploh ni dobro, ker se zaradi njih grizljavi premalo oslinijo in pridejo v želodec le deloma preživeti.

Toda klub vsemu temu ostavimo zmerni, ker se sicer kmalu oglašajo pritožbe v želodcu v prebavi, debebušnosti in morda še hujšim. Skratka: tekočine, so in začimbe uživajmo z jedjo v zavesti, da takrat niso neobhodno potrebne za naš organizem.

Kako se vedete v razgovoru?

Ali ste že kdaj opazovali, kako poslušate sogovornika? Ali posvečate vso svojo pozornost, nje go vemu pripovedovanju? Morda pa napravljate vtis, kadar da komaj čakate, kdaj preneha govoriti in da začnete pripovedovati vi?

Ali niste imeli že kdaj v očeh ali na licu oni usodni izraz, ki le prejasno kaže, da mislite med pripovedovanjem druge osebe, pri katerem pospešuje tek razpoloženje neznaten odstotek alkohola. Gotovo je, da alkohol v neznatnih množinah samo dobro vpliva na prebavo. Kdor ima zdrav želodec in sicer nima pritožb zaradi bolezni v zvezi s prebavo, lahko mirno uživa svojo mero tekočin pri obedu in večerji.

Pri tem pa mora vendar paziti, da že ne ustvarja umetno-soljo. Sploh je moderna kuhinja mnogo preradovana s soljo, dasi jo telo potrebuje zelo malo. Če je solna kislina, ki se izloča v želodcu, opravila svojo nalogo, se spet spreminja v sol in razdeli po telesu. Kolikor je primanjkuje, jo dobiva telo z jedjo, toda celo z nesoljenimi jedmi dovolj za organizem.

Če je soli preveč, navadno nič v redu izmenjava rudinskih snovi in medsebojno razmerje rudinskih soli, ki jih sprejema telo. Še bolj škodljivo pa je preveliko uživanje soli za ledvice. Zato je treba uživati soli čim bolj omejiti, po možnosti pa sploh opustiti. Skoraj gotovo pa bomo po tem skrajnem sredstvu posegli le tedaj, če smo že oboleli, ker je sicer neslastna hrana več ali manj neuzitna ali pa le s težavo.

Zato je treba zdravim pripomati zmerno uživanje soli, ki naj ga zmanjšajo, kadar in kolikor se da. Začimb se privedajo jedi z želodcu, radi tegu, da bi povečale tek, radično na okus in vonj in obenem pospeševale izločanje poskus. Če je lačni živali vbrizgnili kri site živali, je lačno trelele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu. Takšne začimbe pa se pojavljajo tudi brez dišav, kadar se učenjak sklepa, da krožijo v morske globine. Ta otok se je torej pogrenil v ocean z ljenjem.

Krušenje v želodcu.

Kri povzroča da nam v želodcu kruli, in ne enostavno dejstvo, da je želodec prazen. To je dokazal ruski učenjak Čukic v Moskvi s svojevrstnimi poskusami. Če je lačni živali vbrizgnili kri site živali, je lačno trelele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu. Takšne začimbe pa se pojavljajo tudi brez dišav, kadar se učenjak sklepa, da krožijo v ocean z ljenjem.

Skrivnast oceanov

Na tisoče ladij in jadrnic križari vsak dan po svetnih morjih. Vsak kotiček, vsak otok vseh širin in pasov se zdi kapitanom znan in mnogo jih je med njimi, ki so prepričani, da se ne da odkriti nič novega! Vendar se na progah, ki so jih ladje že tisoč in tisočkrat prevozile, nenadoma pojavijo vzbojkine, včasi celo otoki. To ni nobena bajka. Preveč je znanstvenih doganj te vrste, da bi mogli tajiti splošno resnico.

Oglejmo si n. pr. usodo Boguslavskih otokov v Beringovem morju. L. 1768 so tam prvič ugotovili otok vulkanskega izvora, ki je dobil ime po ameriških odkriteljih Ship Rok. Skoro trideset let pozneje, leta 1796 se je po vulkanskem erupciju pojavil sredi morja nov otok, ki je dobil ime po ruskem slučajno nazvočem raziskovalcu Boguslavskemu. L. 1888 skoro sto let pozneje, se je dvignil nad vodo kos zemlje, ki je štrlel 240 m nad vodo. Dvajset let je bila morska površina v tem delu skoro nespremenjena. Sele 1. septembra 1907 je zletelo žrelzo 240 m visokega otoka nedroma v zrak. Tri leta pozneje je prišlo do nove erupcije. In raziskovalna odprava, ki si je hotelogledati Boguslavskega otoka leta 1927 ni našla na morju, kjer so bili otoki zarisani v zemljevidu, ničesar več. Samo nekaj podvodnih peščinskih čeri je pričalo, da je bilo na tem kraju otoče. Sredi peščinskih čeri pa se je nekaj prekuhalovalo in vrelo. Od časa do časa je brizgnil v zrak, curek vroče vode, pomešan z lavo. Komaj stoma daleč od tega čudnega gejzirja pa je kazal topomer navzican tečajem 20 stopinj toploste.

Max Liebermann je bil nekoč povabljen v družbo, kateri so muzicirali štirje amaterski godbeniki "komorno muziko". Nasopored je bila neka atonalna skladba, ki se je neskončno vlekla. Hišna gospodinja se je po pristih približala Liebermannu in mu zašepatala v uho: "Krasno! Že osem let muzicirajo ti gospodje skupaj."

"Kaj, samo osem let?" se je začudil slikar. "Zdi se mi, da jih poslušam že najmanj dvanaest let!"

ANEKDOTA.

William G. Pickrel iz Dayton, Ohio, bivši podgovernor, je edini kandidat za governera, ki se je na svoj lastni čas boril za starostno pokojnino (Old Age Pension) in sedaj obljubuje preskrbeti zadosti denarja za tamen, tako da bodo vsi, ki so do tega upravičeni, lahko dobiti koristi brez zadrnka.

Mr. Pickrel je voditelj onih, ki se prizadevajo znižati cene, dobiti boljšo in hitrejšo postrežbo na javne utilitetne komisije.

Mr. Pickrel trdi, da državna administracija bi morala znižati upravne stroške, namesto povisiti davke.

On priporoča sprembe v postavi za državno delavsko kompenzacijo, tako da bi bila v večjo korist delavcem.

Mr. Pickrel se zaveda, da je blagostanje države odvisno od blagostanja delavstva, glede njegovih liberalnih in naprednih idej, so njega prvo priporočale vse delavske unije v tej državi. Bivši podgovernor Pickrel je edini kandidat, kateri nam obljubi "New Deal" za Ohio, kakor naš priljubljeni predsednik Roosevelt deluje za delo, in on je edini kandidat, katerega preteklo delo dokazuje, da se je zmerom boril za koristi vseh in ne za posamezne interese. Gleda tega je on edini kandidat za priprosto ljudstvo.

Politično je Mr. Pickrel edini kandidat za governera, ki je pomagal demokratski stranki v kampanji v vseh okrajih države Ohio. 33 okrajev in Ohio je solidno zavzel za njegovo kandidaturi, če sedaj večina inozemstva sprejemata za njegovo kandidaturo.

Podobno usodo ima tudi 1. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo "Discovery," ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej strlele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu.

Takšne začimbe pa se pojavljajo tudi brez dišav, kadar se učenjak sklepa, da krožijo v ocean z ljenjem.

Senator John F. Smolka

(Politični oglas)

Otroci po notah

Neki francoski skladatelj, ki se je oženil pred osmimi leti, je ob svoji poroki prisegel, da ne bo imenoval svojih otrok nikoli drugače kakor po notah.

Njegova želja se mu je izpolnila pred letom dni, ko mu je žena povila sedmega potomeca. Otroci se imenujejo po vrsti, kakor so prišli na svet: Doroteja, Renee, Miguel, Fanchon, Solange, Lailija in Simona.

Ko pa je pred kratkim skladateljeva žena povila osmega otroka, je bil oče v nemali zadrugi, kako naj ga krsti, da se ne pregreši proti svoji prisegi.

In našel je izhod, ne da bi zagrešil ponovitev. Krstil je otroka moškega spola na ime Oktavij.

ANEKDOTA.

Max Liebermann je bil nekoč povabljen v družbo, kateri so muzicirali štirje amaterski godbeniki "komorno muziko". Nasopored je bila neka atonalna skladba, ki se je neskončno vlekla.

Hišna gospodinja se je po pristih približala Liebermannu in mu zašepatala v uho: "Krasno! Že osem let muzicirajo ti gospodje skupaj."

"Kaj, samo osem let?" se je začudil slikar. "Zdi se mi, da jih poslušam že najmanj dvanaest let!"

PICKREL

ZA GOVERNERJA

William G. Pickrel iz Dayton, Ohio, bivši podgovernor, je edini kandidat za governera, ki se je na svoj lastni čas boril za starostno pokojnino (Old Age Pension) in sedaj obljubuje preskrbeti zadosti denarja za tamen, tako da bodo vsi, ki so do tega upravičeni, lahko dobiti koristi brez zadrnka.

Mr. Pickrel je voditelj onih, ki se prizadevajo znižati cene, dobiti boljšo in hitrejšo postrežbo na javne utilitetne komisije.

Mr. Pickrel trdi, da državna administracija bi moral znižati upravne stroške, namesto povisiti davke.

On priporoča sprembe v postavi za državno delavsko kompenzacijo, tako da bi bila v večjo korist delavcem.

Mr. Pickrel se zaveda, da je blagostanje države odvisno od blagostanja delavstva, glede njegovih liberalnih in naprednih idej, so njega prvo priporočale vse delavske unije v tej državi. Bivši podgovernor Pickrel je edini kandidat, kateri nam obljubi "New Deal" za Ohio, kakor naš priljubljeni predsednik Roosevelt deluje za delo, in on je edini kandidat, katerega preteklo delo dokazuje, da se je zmerom boril za koristi vseh in ne za posamezne interese. Gleda tega je on edini kandidat za priprosto ljudstvo.

Politično je Mr. Pickrel edini kandidat za governera, ki je pomagal demokratski stranki v kampanji v vseh okrajih države Ohio. 33 okrajev in Ohio je solidno zavzel za njegovo kandidaturi, če sedaj večina inozemstva sprejemata za njegovo kandidaturo.

Podobno usodo ima tudi 1. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo "Discovery," ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej strlele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu.

Takšne začimbe pa se pojavljajo tudi brez dišav, kadar se učenjak sklepa, da krožijo v ocean z ljenjem.

Podobno usodo ima tudi 1. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo "Discovery," ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej strlele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu.

Takšne začimbe pa se pojavljajo tudi brez dišav, kadar se učenjak sklepa, da krožijo v ocean z ljenjem.

Podobno usodo ima tudi 1. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo "Discovery," ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej strlele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu.

Podobno usodo ima tudi 1. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo "Discovery," ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej strlele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu.

Podobno usodo ima tudi 1. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo "Discovery," ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej strlele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu.

Podobno usodo ima tudi 1. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo "Discovery," ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej strlele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu.

Podobno usodo ima tudi 1. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo "Discovery," ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej strlele skele iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4800 prebavnih sokov v želodcu.

CVET IN SAD

Spisal Jos. Jurčič

Vse prvo nadstropje na zahodnjem gradu je bilo prazno. Leon je imel tedaj stanovanj na izbiranje. Izvolil si je sobico na vzhodno - severnem oglu, kjer je bil lep razgled čez gozdati klanec, po dolini in po vinskih gorah, katere so jo v raztegnutem pasu otočale na lev in zadnji strani. Soba sama na sebi ni bila prijetna. Štiri gole bele stene in velika peč, precej majhne duri in okorna, nekoliko previšoka okna, to so bile vse le dvojni lepoti. Vendar je Barba, ki je gospodu nasvetovala drugo lepo in večjo sobo na nasprotni strani, takoj izpoznaла, da je ta gospod svojeglav. Morela je tedaj hlapcu pomagati gospodove reči le-sem znašati, potrebne omare za obleko in knjige itd. preskrbljevali. Sicer pa menda ne smemo zamolčati, da tej ženski ni bilo bogve kako po volji, da je še en človek prišel pod streho, ki bo hotel zapovedovati, ki ne bode za nobeno ni poljsko ni domače delo, temveč za samo potrato in škodo. Vendar tega ni razodela živi duši, kakor Matijcu, ko sta po večerji tako dolgo obsedela, da je šla vsa druga družina spat.

Predno se je noč naredila, u-redil je bil Leon svoje novo stanovanje in razvrstil posebno skrbno knjige svoje male, a izbrane knjižnice, prve tolažnice za bodoče dolgočasne dneve na samotnem Zabrežju.

Pri večerji je imel zopet dolg razgovor s tetom komteso. Dasi-ravno mu je sem ter tja prav malo ugajal, bil je zato dober, ker je iz njega popolnem spoznal teden značaj in njene misli, kar je bilo zanj gotovo potrebno.

Pozno je bilo, ko je šel spati.

Ko je Leon v prvič na novi posteli ležal, zdelo se mu je, kakor da bi se današnji dan njegovo življenje na drugi pot zavilo, in ta pot se mu ni videl tako lep, kakor prej; domisil se je svoje dozdanjega neskrbnega življenga mej veselimi prijatelji in svojimi knjigami.

Ko je zaspal, prenesle so ga sanjedalec iz Zabrežja v poglavno mesto, v tobakovega dima polno, glaso krčmo, med tovariše, ki so okrog mize pri pijači sede zabavalni, smeje se in dražč se med seboj.

TRETJE POGLAVJE.
Zagar.

Spalo je na Zabrežju vse. Lek-mlad hlapec je prišel tih, prav tih s svojega ležišča na senu, ognil svojo luknjato kamožolo, ki je pred konjskim hlevom na plugu ležala, ter se obrnil proti cesti, tam debel kol iz meje izpulil in ga na rame del kakor za brambovico in zvestega prijatelja proti nasprotnikom, potem pa ubral pot pod noge proti vasi, kjer je njegova ljuba stanovala in mu za nočoj objubila, da bode skozi omreženo okence nekaj besedi govorila z njim.

Temna noč je ležala po bukovem gozdu in po dolini. Le posamezne luči so se videle iz daljave kakor kresnice. In tih je bilo vse: pač, sova se je včas oglasila s svojim odurnim in nevabljivim ukankjem po gozdu in izpod klanca se je čulo šumenje po zadnjem dežju naraslega potoka in klopotanje urnega vretena, ki je gonilo zatreško žago.

Zaga, poslojje leseno, bila je lastnina gospe komtese. V najemu jo je že več let imel kakih štirideset let star mož, ki so mu kmetje okrog rekali Šepci, ker je imel eno nogo od kolena navzdol leseno. Sicer pa je bil žagar krepke in velikanske rasti, širok čez pleča in gorje mu ga je bilo, kogar je s sovražnim namenom dobil v svoje pesti,

njejši, ko one dve obe vkup, nje-gov del je šel dobro naprej, ženski pa nista zmagali dela, dasi sta napenjali vse svoje človeške moći.

"Vrag vas! genite se'no, mati, genite! Drvena reč in nerodna." Rekši se sam bolj v sredi upre in ropotaje se smreka prevali in dobro pade na žagošče. Kar je bilo še treba, uravna sam.

"Nič več vas ni treba, le iz-gubite se."

Hči je šla v izbo nazaj, stara mati pa se je usedla na skladnično desk, uprla komolce v kolena in obraz skrili v dlani. Tako je sedela precej dolgo. Sin je tačas zopet vodo odpril in žaga je urno tekala gori in dol. Bilo je precej hladno, mrzla sapa je vleka. Vendar starka ni mislila, da bi šla v gorko izbo, sedela je tisoč in se ni genila.

Zagar Šepci je ravno poslednjo desko iz naloženega bruna izrezal, vzel brlečo svetilnico v roke in šel zatvornico zapirat. Nocoj je bil menda posebno slabbe volje, ker klej je in vedno sam s seboj govoril, ko je železne mačka z vretena sprožil in potem uprl se v žagarski leseni žleb ter ga po pravilih in postavil svoje umetnosti na drug kocen porinil.

Veljalo je zdaj drugo gol navaliti pred žago. Prva na vrsti je bila precej debela smreka. Žagar je šepal trikrat okoli nje s svojo svetilnico in jo dobro ogledal. Tri robate kletve so pričale, da se mu pretežka zdi, da bi jo sam zmagal.

Poslojje na žagi je imelo razen potrebne priprave samo stroho, tako da je bilo na tri strani odprto, z jedno na vodo, z drugo v hosto. Na jednem koncu pak je bila majhna lesena hišica, njegovo stanovanje. Tjakaj se zdaj obrne in odpre okajene črne duri in zavpije v temno izbo: "Ven pridite, obe! Ni, da bi morali spati, jaz bi se pa sam ubjal! Dolg jezik bi marsikdo imel, jaz pa delal."

"Kaj pa je?" vpraša ženski glas iz izbe. "Jaz pravim, da ven pojte, vi in Cilja: boste že videli, kaj je. Vrag vzemi take ljudi," huduje se mož in se zopet vrne k deblu. Potehta ga na vsakem koncu, nabere nekaj kolov in jame zopet rentač nad babnicami.

Tako potem pride stara ženica ven in z njuo mlada deklica kakih trinajst let, obe samo na pol oblečeni.

"Kaj je pa treba kleti in greh delati? Ali bi naju ne mogel z lepo besedo poklicati," reče stara mati, vide, da se sin z debлом upira.

"Kdo vraga vam kaj hoče? Ali vas ne pustim na miru?"

"O pustiš me, pustiš! Nikoli ničesar ne poveš, če te vprašam: kar zadereš se nad menoj.

Tega nisem zaslužila, bog ve, da

je zanj gotovo potrebo.

"Nisem vas klical, da bi jezik brusili. Pomagajte, če hočete;

če ne, pa pojte in spite, da boste segnili, še obe vkup," odgovori žagar. Stara žena in deklica sta se spravili na drobnejši konec bruna, Šepci pa je s kolom prevagoval debelejši. Bil je moč-

Mi plačamo "cash" denar za zmrzljene vloge v poslojnicah. Prinesite vaše hranilne knjižice k

MR. SIBERT
Pratt and Williams
850 EUCLID AVE., ROOM 428
CHerry 7563

Sedaj je najboljši čas, da si naročite fino zimsko "STERLING" suknjo najnovješte mode za dekleta in žene DIREKTNO IZ TOVARNE in to od \$5.00 do \$25.00 cenejše kakor kje drugje pri

Benno B. Leustig-u

Ne čakajte! Telefonirajte, pišite ali se pa oglasite, da vas poseljem direktno v tovarno, kjer si lahko izberete suknjo, kakoršno sami želite in plačate nekaj sedaj in drugo, kadar jo vzamete iz tovarne, čas imate do 15tega decembra.

Zapomnite si to, da nobena ženska ni prisiljena kupiti suknjo od mene če si ne more izbrati v tovarni kakoršno si sramati želi.

Vam se uljudno priporočam

Benno B. Leustig
1034 Addison Rd.
druga vrata od St. Clairja
Tel.: ENDicott 8505

ne. Ko si bil ti še v zibelini boljan, nisem spala vse noči, vsake pol ure sem vstajala, luč pihala in zate skrbela. In potlej, ko si bil nogo zlomil in so ti jo odrezaли in si toliko trpel, kdo ti je strekel noč in dan, kdo je zdravnika plačal, če ne jazz? Ko smo sem prišli in je bilo še twoja ranjica živa, bil si še in dobro se nam je godilo. Zdaj pa je vse proč in tak si, da te ni prestajati. Koliko sem že jaz prejkajo in molitve storila, pa vse zastonj. Bog ti meni pomagaj!" In zopet jo solze oblijo in glasno ihti.

To je sina speklo. Kesar se je skoraj vselej, kadar je več denarja zapil, jezen je bil vselej, kadar je bil tega domisil. Jezen je bil tudi zdaj, ko mu je mati to očitala. Srdito je vrgel svoje leseno kladivo ob tla in rekel: "To vam nič mar. Če zapijam, zapjam svoje. Spat pojte, meni ni nikogar treba, da bi mi gostole na ušesa."

Zagar ne reče ničesar; a poznalo se je na tem, kako je zagonzo mej začagan smrek za bijal, da so ga materine besede nekoliko genile. Kako bi bila materna potolažila ena sama prijazna, ljubezljiva beseda iz sinovih ust! Toda vnanja skorja je bila pretrda, ošabnost prevelika, da bi bil izdal, kar čuti. Misil je, da bi bilo sramotno materi pokazati, da so mu njene besede globlje segle, misil je, da bi bila slabost, kar je bila njegova dolžnost. In molčal je.

"Dobro se nam je godilo od kraja. Zdaj pa ni več božjega blagoslova na žagi. Gospo kom-

tesi si pred plačeval vsako leto naprej, zdaj si ji že za podlugo

let dolžen najemnino. Žena je dobra, vendar te vselej in zmerom ne bode čakala. Pognala te bode po svetu in potem ne kaže meni ni tebi drugega, kakor vreča beraška in hoja od hiše do hiše. O moj Bog! kako mi je hučalo, da pomicam, da bi vse lahko plakal, ko ne bi pigančeval in zapravljal."

To je sina speklo. Kesar se je skoraj vselej, kadar je več denarja zapil, jezen je bil vselej, kadar je bil tega domisil. Jezen je bil tudi zdaj, ko mu je mati to očitala. Srdito je vrgel svoje leseno kladivo ob tla in rekel: "To vam nič mar. Če zapijam, zapjam svoje. Spat pojte, meni ni nikogar treba, da bi mi gostole na ušesa."

"Svoje zapijaš?" povzame zoper mati. "Ali ne veš, da si dolžan? Ali ne vidiš, da dekle nema skoro kaj obleči v nedeljo, da ji jeope, rute, peče in vsega treba? In da žita kmalu ne bomo imeli za enkrat v malin dat? Pa vsega tega ti ni skrb, kadar pri vnu sediš in tisto babo napajaš — o bog mi grehe — tačas ti ni mar, da imaš hčer in mater doma."

"Jaz pravim, da se mi poberti," kriči sin, kateremu je vest naprej, zdaj si ji že za podlugo

pustil nad tega, kogar je ravno deset let si star, oženjen si že hčer imaš, premoženja nobenega, pametni bi imel biti, pa noriš! Noriš za ono grdo babo vasi, ki se je družih naveličal in se tebi obesila, ki je powszna, da jo je bog zapustil. O nebeški!"

To je bilo sinu preveč. Skočil je pokonci, strahovito mater pozgledal in z leseno zagozdo, ki je ravno v roki imel, zamahnil morda — ponevedoma.

(Dalje prihodnjih)
Oglasajte v —
"Enakopravnost"

ne. Ko si bil ti še v zibelini boljan, nisem spala vse noči, vsake pol ure sem vstajala, luč pihala in zate skrbela. In potlej, ko si bil nogo zlomil in so ti jo odrezaли in si toliko trpel, kdo ti je strekel noč in dan, kdo je zdravnika plačal, če ne jazz? Ko smo sem prišli in je bilo še twoja ranjica živa, bil si še in dobro se nam je godilo. Zdaj pa je vse proč in tak si, da te ni prestajati. Koliko sem že jaz prejkajo in molitve storila, pa vse zastonj. Bog ti meni pomagaj!" In zopet jo solze oblijo in glasno ihti.

Zagar ne reče ničesar; a poznalo se je na tem, kako je zagonzo mej začagan smrek za bijal, da so ga materine besede nekoliko genile. Kako bi bila materna potolažila ena sama prijazna, ljubezljiva beseda iz sinovih ust! Toda vnanja skorja je bila pretrda, ošabnost prevelika, da bi bil izdal, kar čuti. Misil je, da bi bilo sramotno materi pokazati, da so mu njene besede globlje segle, misil je, da bi bila slabost, kar je bila njegova dolžnost. In molčal je.

"Dobro se nam je godilo od kraja. Zdaj pa ni več božjega blagoslova na žagi. Gospo kom-

tesi si pred plačeval vsako leto naprej, zdaj si ji že za podlugo

let dolžen najemnino. Žena je dobra, vendar te vselej in zmerom ne bode čakala. Pognala te bode po svetu in potem ne kaže meni ni tebi drugega, kakor vreča beraška in hoja od hiše do hiše. O moj Bog! kako mi je hučalo, da pomicam, da bi vse lahko plakal, ko ne bi pigančeval in zapravljal."

To je sina speklo. Kesar se je skoraj vselej, kadar je več denarja zapil, jezen je bil vselej, kadar je bil tega domisil. Jezen je bil tudi zdaj, ko mu je mati to očitala. Srdito je vrgel svoje leseno kladivo ob tla in rekel: "To vam nič mar. Če zapijam, zapjam svoje. Spat pojte, meni ni nikogar treba, da bi mi gostole na ušesa."

"Svoje zapijaš?" povzame zoper mati. "Ali ne veš, da si dolžan? Ali ne vidiš, da dekle nema skoro kaj obleči v nedeljo, da ji jeope, rute, peče in vsega treba? In da žita kmalu ne bomo imeli za enkrat v malin dat? Pa vsega tega ti ni skrb, kadar pri vnu sediš in tisto babo napajaš — o bog mi grehe — tačas ti ni mar, da imaš hčer in mater doma."

"Jaz pravim, da se mi poberti," kriči sin, kateremu je vest naprej, zdaj si ji že za podlugo

let dolžen najemnino. Žena je dobra, vendar te vselej in zmerom ne bode čakala. Pognala te bode po svetu in potem ne kaže meni ni tebi drugega, kakor vreča beraška in hoja od hiše do hiše. O moj Bog! kako mi je hučalo, da pomicam, da bi vse lahko plakal, ko ne bi pigančeval in zapravljal."

To je sina speklo. Kesar se je skoraj vselej, kadar je več denarja zapil, jezen je bil vselej, kadar je bil tega domisil. Jezen je bil tudi zdaj, ko mu je mati to očitala. Srdito je vrgel svoje leseno kladivo ob tla in rekel: "To vam nič mar. Če zapijam, zapjam svoje. Spat pojte, meni ni nikogar treba, da bi mi gostole na ušesa."

"Svoje zapijaš?" povzame zoper mati. "Ali ne veš, da si dolžan? Ali ne vidiš, da dekle nema skoro kaj obleči v nedeljo, da ji jeope, rute, peče in vsega treba? In da žita kmalu ne bomo imeli za enkrat v malin dat? Pa vsega tega ti ni skrb, kadar pri vnu sediš in tisto babo napajaš — o bog mi grehe — tačas ti ni mar, da imaš hčer in mater doma."

"Jaz pravim, da se mi poberti," kriči sin, kateremu je vest naprej, zdaj si ji že za podlugo

let dolžen najemnino. Žena je dobra, vendar te vselej in zmerom ne bode čakala. Pognala te bode po svetu in potem ne kaže meni ni tebi drugega, kakor vreča beraška in hoja od hiše do hiše. O moj Bog! kako mi je hučalo, da pomicam, da bi vse lahko plakal, ko ne bi pigančeval in zapravljal."

To je sina speklo. Kesar se je skoraj vselej, kadar je več denarja zapil, jezen je bil vselej, kadar je bil tega domisil. Jezen je bil tudi zdaj, ko mu je mati to očitala. Srdito je vrgel svoje leseno kladivo ob tla in rekel: "To vam nič mar. Če zapijam, zapjam svoje. Spat pojte, meni ni nikogar treba, da bi mi gostole na ušesa."

"Svoje zapijaš?" povzame zoper mati. "Ali ne veš, da si dolžan? Ali ne vidiš, da dekle nema skoro kaj obleči v nedeljo, da ji jeope, rute, peče in vsega treba? In da žita kmalu ne bomo imeli za enkrat v malin dat? Pa vsega tega ti ni skrb, kadar pri vnu sediš in tisto babo napajaš — o bog mi grehe — tačas ti ni mar, da imaš hčer in mater doma."

"Jaz pravim, da se mi poberti," kriči sin, kateremu je vest naprej, zdaj si ji že za podlugo